

Θρακικός Ελληνισμός (α΄ μέρος)

[Πολιτισμός](#) / [Ιστορία](#)

[Γεωργία Χριστοδούλου-Τερζή](#)

Ἡ Θράκη καί ὁ θρακικός Ἑλληνισμός κατά τήν Ἐπανάσταση τοῦ 1821

Πολλοί ἦταν οἱ παράγοντες πού στήριξαν τήν Ἐθνεγερσία τοῦ 1821. Μερικοί ἀπό αὐτούς ἦταν ἡ πίστη στό *ποθούμενο* τοῦ Πατρο-Κοσμᾶ καί τῶν δημοτικῶν μας τραγουδιῶν «*πάλε μέ χρόνους, μέ καιρούς, πάλε δικά σου εἶναι*» (Cl. Fauriel (συλλ.), «*Ἡ ἄλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως*» στό *Ἑλληνικά δημοτικά τραγούδια*, 1884, στ'), οἱ ἐπαναστατικοί ἄνεμοι πού ἔπνεαν στούς λαούς τῆς Εὐρώπης καί μεταφέρονταν στήν Ἑλλάδα μέσω τῶν ταξιδευτῶν της, τό ἀφθονο χρῆμα πού διέθεταν στήν ὑπηρεσία τοῦ Ἀγῶνα οἱ Ρωμιοί μεγαλέμποροι καί Ἐθνικοί Εὐεργέτες τοῦ Γένους καί οἱ ἰσχυρές ἐπαγγελματικές συντεχνίες στίς μητροπόλεις τοῦ Ἑλληνισμοῦ (Ἀδριανούπολη, Φιλιππούπολη, Κωνσταντινούπολη καί ἄλλες), οἱ πύρρηνοι λόγοι τοῦ Ρήγα καί τῶν Δασκάλων τοῦ Γένους πρὸς τόν ὑπόδουλο Ἑλληνισμό.

*Ιερό Ευαγγέλιο με αργυρό με κάλυμμα από την Ανατολική Ρωμυλία (1848)
Πηγή:Θρακική εστία Βέροιας*

Ὡστόσο, ἡ βάση πάνω στήν ὁποία στηρίχτηκε τό φρόνημα τῆς Ἐθνεγεροσίας δέν εἶχε λογική. Δέν εἶχε ἀνθρώπινη λογική. Ὁ ζυγός τῆς δουλείας ἦταν ἰσχυρός καί, κυρίως, μακροχρόνιος. Οἱ συνειδήσεις βρισκόταν σέ τελματώδη, ζοφώδη κατάσταση. Ἡ λογική τῆς Ἐθνεγεροσίας ἀνήκε στό χῶρο τοῦ ὑπερλόγου, τοῦ λόγου πέραν πάσης «ὀρθῆς» λογικῆς. Κυρίως δέ μακράν ἀπεῖχε τοῦ λεγομένου «ὀρθοῦ λόγου» τῶν διαφωτιστῶν καί τῆς γαλλικῆς ἐπανάστασης. Μόνον οἱ κοινωνοί τῆς ὑπερλόγου αὐτῆς λογικῆς μπορούσαν νά συγκατατεθοῦν σέ μία τέτοια ἐξέγερση.

Πρόκειται γιά τή λογική πού διέπει τόν Ἑλληνισμό ἀπό αἰῶνες, τή λογική τῆς θυσίας πού χαρακτηρίζει τά ὀρθόδοξα βιώματα. Θυσία ὑπέρ ἑαυτῶν καί ἀλλήλων, ὑπέρ συζύγου, τέκνων, ὑπέρ ὄλων τῶν ἄλλων, τούς ὁποίους ὁ ζῶν ὀρθοδόξως, κατά τό ἀνθρώπινο, θεωρεῖ ἀδελφούς καί οἰκείους, ἐν τέλει, θυσία ὑπέρ Χριστοῦ. Πρόκειται γιά τήν λογική τῶν Νεομαρτύρων τοῦ Γένους, ἴδια μέ αὐτήν τῶν παλαιῶν Μαρτύρων τῆς Πίστεώς μας, τῶν Ἀσκητῶν καί τῶν Δασκάλων τῆς Ἐκκλησίας μας. Ἐξω ἀπό αὐτό τό ἱστορικό πλαίσιο ἐρμηνείας, δέν γνωρίζουμε ἂν μπορεῖ νά ἐρμηνευτεῖ ὁ ἐνθουσιασμός καί ἡ βιασύνη πρὸς τό ποθούμενον τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ 1821.

Ο απαγχονισμός του Πατριάρχη Κυρίλλου του ΣΤ΄ στην Αδριανούπολη την 17η Απριλίου 1821.
(Γκραβούρα της εποχής)

Όστόσο, τό ένα δέκατο τῶν ἐπωνύμων Φιλικῶν, ἀλλά καί πολλῶν ἀνωνύμων, ἀνήκαν στόν Ἑλληνισμό τοῦ γειτονικοῦ θρακικοῦ χώρου (Ἄπ. Εὐθυμιάδη, *Ἡ συμβολή τῆς Θράκης εἰς τοὺς ἀπελευθερωτικούς ἀγῶνας τοῦ ἔθνους*, δ' ἔκδ., Ἀλεξανδρούπολις 2005, σ. 181), πολλοί ἀπό τοὺς ὁποίους διαβίωναν τότε ἐντός τῆς Κωνσταντινούπολης. Μέ τά δεδομένα τῆς «ὀρθῆς» λογικῆς τοῦ ρεύματος τοῦ διαφωτισμοῦ πού ἀκόμη παλεύει νά ἐπικρατήσῃ στήν ἐποχή καί στά ἐδάφη μας, δέν μποροῦν νά ἐρμηνευτοῦν γεγονότα ὅπως, γιά παράδειγμα, ἡ διάθεση τεράστιων περιουσιῶν ἀπό ἰδιῶτες γιά τίς ἀνάγκες ἑνός κατά ξηρά καί θάλασσα ἐθνικοῦ ἀγῶνα γιά τήν ἐλευθερία τῆς πατρίδας, χωρίς τήν ἐξασφάλιση, ἐκ τῶν προτέρων, γενναίων «ἀντιδώρων» τῶν χρηματοδοτῶν.

Ἡ λογική ὅμως τοῦ Ἀγῶνα τῆς Ἑλληνικῆς Ἐθνεγερσίας τοῦ 1821 ἦταν διαφορετική. Τά πάντα γιά τόν Ἀγῶνα, μέ κάθε τρόπο, σέ κάθε τόπο καί περίσταση: «...Ὡς Ἕλληνας καί ὡς ἀγωνισθεῖς μέ τό πλοῖον μου καί καί τά ἔξοδά μου ἔλαβον μέρος εἰς τήν πολιορκίαν τοῦ Εὐρίπου ... φλέγομαι διά νά συνδράμω μέ τό πλοῖον μου καί τήν ζωήν μου, ὅπως δώσω καί αὐθις τοῖς κατ' ἐκεῖνα τά μέρη ἀδελφοῖς μου τήν κατά δύναμιν βοήθειαν ... Ἐγώ διά τήν ἐλευθερίαν τῆς Πατρίδος ἐθυσίασα τήν κατάστασίν μου (σ.σ. περιουσία μου), τώρα πάλιν ἔτοιμος εἰμί νά θυσιάσω καί τήν ἰδίαν τήν ζωήν μου εἰς τήν ἀνάγκην τῆς πατρίδος...» (Κων. Διαμάντη, «Θρακικές ἀγωνισταί κατά τήν Ἐπανάστασιν τοῦ 1821», Α.Θ.Λ.Γ.Θ. 29 (1956), σ. 103).

Ο Θρακιώτης αγωνιστής και ιστορικός της Φιλικής Εταιρίας και του Αγώνα, Ιωάννης Φιλήμων, με στολή αγωνιστή και πολιτική περιβολή. Πηγή: Θρακική Εστία Βέροιας

Στό ίδιο πνεῦμα κινούνται καί ὅλοι οἱ μεγάλοι Θραῖκες Φιλικοί καί Ἐθνικοί μας Εὐεργέτες (Κομιζόπουλοι, Βισβίδηδες, Κουμπάρηδες, Ξενοκράτηδες, Δημητρίου, Μαρασλήδες, Ζαρίφηδες καί πολλοί ἄλλοι) πού τροφοδότησαν οἰκονομικά τή Φιλική Ἐταιρεία καί τόν Ἑλληνισμό μέ χίλιους δυό τρόπους.

Ὁ ἀγώνας τῆς ἐθνικῆς μας ἀνεξαρτησίας, ξεκίνησε μέ ἀποτυχίες, ὅπως συμβαίνει πολύ συχνά ὅταν ὁ Ἑλληνισμός παλεύει γιά τό καλόν κάγαθόν. Ἡ διαφορά ὅμως εἶναι ὅτι τό αἷμα αὐτῶν τῶν ἀποτυχιῶν εἶναι πού τόν θρέφει καί τόν ζωογονεῖ. Ἡ τελευταία τέτοια μεγάλη ἀποτυχία τοῦ Γένους πού στάθηκε καί ἡ ἀπαρχή τῆς ἐθνικῆς μας Παλιγγενεσίας, ἔλαβε χώρα, ὡς γνωστόν, στίς παραδουνάβιες Ἡγεμονίες ὑπό τήν ἡγεσία τοῦ Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντη. «... κατά τί ὠφελήθη ὁ Σουλτᾶνος καταστρέψας μέν τό μέρος ὅπερ ἦν ὁ Ὑψηλάντης ἀπώλεσε δέ τό ὅλον, ὅπερ ἦν ἡ Ἑλλάς; Ἡπατήθη ἀληθῶς ἐκλαβών ἰσχυρότερον τό μέρος, καθ' οὗ ἐπεδόθη πάσαις δυνάμεσι καί δευτέρου λόγου ἴδιον τό ὅλον, ἐλπίσας συνεπῆ καί τήν καταστροφήν αὐτοῦ διά τῆς τοῦ μέρους. Ἀλλά τί ἠπάτησε τοῦτον κυρίως; Ἐν ὄνομα καί μία τόλμη. Ὁ Ὑψηλάντης. Ἴδου ἡ ἀληθής ἔποψις τοῦ στρατιωτικοῦ κινήματος τοῦ Ὑψηλάντου», γράφει ὁ Ἰωάννης Φιλήμων. (Ἄντ. Ρωσσίδου, «Ὁ Θρακικός Ἑλληνισμός στόν Ἀπελευθερωτικόν Ἀγῶνα τοῦ 1821», Α.Θ. 39 (1976), σ. 211-212).

Μέ ἄλλα λόγια, ἡ θυσία, τό αἷμα τοῦ Ἀλέξανδρου Ὑψηλάντη, τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ

Ἱεροῦ Λόχου, τοῦ ἐπαναστατικοῦ κινήματος τοῦ σουφλιώτη Καπετάν-Θανάση Καράμπελα, τῆς ἔνοπλης ὁμάδας Ὀρτάκιοι Ἀδριανουπόλεως, τῶν ὁμάδων Καραγεώργη-Καρπενησιώτη, τῶν ἀδελφῶν Ξενοκράτη καί πολλῶν καί ἄλλων γνωστῶν καί ἀγνώστων ἡρώων πού συνέδραμαν τόν Ἱερό Λόχο στίς μάχες τῶν παραδουνάβιων Ἡγεμονιῶν, ἀπ' ὅπου ξεκίνησε ἡ Ἐθνική μας Παλιγγενεσία στίς 22 Φεβρουαρίου 1821, ἡ θυσία ὅλων αὐτῶν, ἀπέτελεσε τό βάθρο πάνω στό ὁποῖο ὑψώθηκε ἡ Ἐπανάσταση στόν ἐλλαδικό κορμό.

Ἐπί δύο ὀλόκληρα ἔτη, τό κίνημα στίς παραδουνάβιες Ἡγεμονίες, μέ ἄνισες μάχες, εἶχε ἀπορροφήσει μεγάλες δυνάμεις τουρκικῶν στρατευμάτων, δημιουργώντας ἔτσι ἰσχυρό ἀντιπερισπασμό πρὸς ὄφελος τῶν μαχῶν πού διεξάγονταν στή νότιο Ἑλλάδα. Στό Σκουλένι, στό Δραγατσάνι, στόν ποταμό Σερέτη γράφηκαν χρυσές σελίδες ἡρωισμοῦ. «Ἡ ἡρωϊκή αὐτή μάχη, ἀναφέρει ὁ Διονύσιος Κόκκινος γιά τή μάχη στό Σκουλένι, δέν ἔχει ἀναλόγους της εἰς τάς σελίδας τοῦ ἀγῶνος ὡς πρὸς τήν ἐκδήλωσιν ὁμαδικῆς ἀνδρείας καί ἡρωϊκῆς ἀντιστάσεως βεβαίου θανάτου παρά μόνον τήν μάχην τοῦ Ἀθανασίου Διάκου εἰς τήν γέφυραν τῆς Ἀλαμάνας καί τοῦ Παπαφλέσσα εἰς τό Μανιάκι» (Ἄντ. Ρωσίδου, ὅ.π. σ. 229).

<http://bit.ly/1ciYagQ>